

RECENSIE

Eerst komt het vreten, dan de moraal: Brechts 'Dreigroschenoper' in geestige voorstelling bij Opera Zuid

Die Dreigroschenoper door OperaZuid / Toneelgroep
Maastricht. — FOTO JOOST MILDE

Opera Je ziet hem weinig, Brechts maatschappijkritische 'Dreigroschenoper' (1928). Dat alleen al maakt de liefdevolle, soms wat koddige encenering door Opera Zuid niet te missen.

Mischa Spel vanuit Maastricht

16 november 2025 om 15:41 Leestijd 2 minuten

Muziektheater

Die Dreigroschenoper van Bertolt Brecht en Kurt Weill door OperaZuid / Toneelgroep Maastricht / Philzuid o.l.v. Enrico Delamboye. Regie: Servé Hermans. Gezien: 14/11, Theater aan het Vrijthof, Maastricht. Tournee langs 10 steden tot en met 14 december. Info: operazuid.nl.

Daar staat ie-weer. Of staat? Vooral: beweegt, glijdt, draait. Heupen als een salsadanser, ogen als een clown, handen als een mimespeler. Acteur/zanger Maarten Heijmans is een zeldzaam fenomeen op de Nederlandse podia. Afgelopen zomer was hij de streetwise-charismatische Hermes in de musical *Hadestown* - en je vroeg je af wie anders dan Heijmans die rol zo edgy en toch charmant had kunnen spelen. Vorig jaar: ruig rockend centrum van een (heel eclectisch) liedjesprogramma. Nóg weer eerder: de volstrekt eigen en juist daardoor geloofwaardige incarnatie van Ramses Shaffy in de tv-serie *Ramses*. En nu is er dan de volgende schakel in die ketting van charismatische rouwdouwersrollen: knuffelschurk Mackie Messer in Bertolt Brechts iconische *Dreigroschenoper*.

Meefluitmateriaal

Heijmans mag hem dus zingen, die songtekst aller songteksten: „Eerst komt het vreten, dan de moraal”. Maar bij het veerkrachtige Opera Zuid passen die woorden slecht. Opera Zuid heeft nog maar subsidies voor twee producties per seizoen, maar maakt er het beste van en presenteert nu in slimme samenwerking en dankzij een donatie van André Rieu een regelmatig vette lachsalvo's ontketenende productie van *Die Dreigroschenoper*.

Brechts *Dreigroschenoper* is zo beroemd dat je het gros van de liedjes kunt meefluiten. Het Kanonnenlied! Het lied van piraten-Jenny! En toch: in zijn geheel hoor je dit 'Songspiel' zelden. Dat komt deels door de strenge opvoeringseisen van de erven Brecht/Weill, deels door het werk zelf: je hebt, kort gezegd, een podium vol acteurs-die-ook-steengoed-kunnen-zingen nodig. Of zangers die heel goed kunnen acteren. Hoe dan ook: hybride performancebeesten die dialogen met dezelfde rauwe flair brengen als de liedjes.

Greppeldel

Opera Zuid kiest voor een mix. Heijmans is als zingend acteur het brandend middelpunt - eerst nog wat stroefjes maar na de pauze vol op stoom in scènes die juist door zijn vette spel

(oogrollen, kotsgebaren, dansjes, zelfs een bizarre Tom Cruise-imitatie) de zaal aan het bulderen krijgen. De rest van de hoofdrollen is ingevuld met goed gecaste operazangers. De veelzijdige Hubert Claessens is met zijn warme timbre („*Lied von der Unzulänglichkeit menschlichen Strebens*") een pracht van een Peachum. Mezzo Lucie van Ree (Jenny) en sopranen Nikki Treurniet (Lucy) en Maartje Rammeloo (Polly) geven als Mackies vrouwen óók theatraal vol gas. Als 'Moritat-Sängerin' („*Und der Haifisch*") annex verteller is 'diseuse' Kiki Géron een vondst uit duizenden.

Het ensemble onder leiding van Enrico Delamboye zit niet in de bak, maar achterop het podium. Soms zou je ze nóg dichter op de huid wensen. De originaliteit van Kurt Weills partituur komt van banjo tot piano tot leven, maar je haalt je oren of ziel er niet aan open. Nog sterker geldt dat voor de regie van regisseur Servé Hermans, die dit jaar o.a. ook tekent voor locatievoorstelling *Het Geluk van Limburg*, en komende zomer voor alweer de volgende locatieklapper 'Bokkenrijders'. Zijn aanpak van de *Dreigroschenoper* past in die reeks. Door de teksten krijg je natuurlijk het nodige mee van Brechts boodschap, en van zijn pogingen hebzucht en kapitalisme aan de kaak te stellen. De vertaling door Ludo Costongs in lekkerbekkende theaterstraattaal (greppeldel, kotsloeder) verdient bijzondere vermelding. Maar met volop geruite Pietje Bell-kostuums en hoeren van het type ideale buurvrouw blijft het allemaal behoorlijk gezellig, iets van toen. Nergens was je geneigd het engagement op het nu, laat staan op jezelf te betrekken.

Na afloop werd nageborreld met bubbels en band. Buiten op het Vrijthof bedelde een heroïnejunk „om een eurootje voor een slaapplek". Het theater kwam ze niet in, de echte wereld bleef veilig buiten.

Scène uit Die Dreigroschenoper — FOTO HANNAH MILDE